

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8
“ก้าวข้ามขอบเขตความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน”
วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

สภาพและปัญหาการจัดการความปลอดภัยสาธารณะของตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัด ชลบุรี

Conditions and Problems of Public Safety Management of Naprathad Sub-District,
Phanatnikhom District, Chonburi Province

ชนิษฐา สิมสา

นักศึกษาระดับปริญญาโท วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

E-mail: khanitha.s@kkumail.com

ศิวัช ศรีโศคนางกุล

วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

E-mail: siwasri@kku.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพและปัญหาการจัดการความปลอดภัยสาธารณะของ ตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยอาศัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 คน ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจภูธร ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล เจ้าหน้าที่กู้ชีพ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และประชาชนในตำบลหน้าพระธาตุ โดยเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และทำการวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า การจัดการความปลอดภัย สาธารณะในพื้นที่ตำบลหน้าพระธาตุมีระบบการดูแลที่อิงกับความร่วมมือของชุมชน เช่น การเฝ้าระวังผ่าน กลุ่มไลน์หมู่บ้าน การตั้งเวรยามกลางคืน การให้ความรู้เกี่ยวกับการขับขี่ปลอดภัยโดยบุคลากรจากโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล และ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านถุงยังชีพ และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากน้ำท่วมโดยองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุ อย่างไรก็ตาม ยังพบ ปัญหาในด้านอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ และไม่มีไฟส่องสว่าง และภัยพิบัติจากน้ำท่วมที่มาอย่างรวดเร็วใน ช่วงเวลากลางคืน รวมถึง ข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรในการดูแลความปลอดภัย ผลการวิจัยสะท้อน ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาภาคความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึง การใช้เทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความปลอดภัยสาธารณะ ที่ยั่งยืนในระดับตำบล

คำสำคัญ: สภาพและปัญหา, ความปลอดภัย, การจัดการความปลอดภัยสาธารณะ

Abstract

This research studied the conditions and challenges of public safety management in Na Prathat Subdistrict, Phanat Nikhom District, Chonburi Province. The researcher employed in-depth interviews with a purposive sample of seven individuals, including representatives from the Subdistrict Administrative Organization, the local police station, the village headman,

members of the Subdistrict Administrative Organization, emergency medical personnel, civil defense volunteers, and local residents of Na Prathat Subdistrict. The data were processed using content analysis. The study found that public safety management in Na Prathat Subdistrict is based on community cooperation. This includes monitoring through village LINE groups, nighttime patrol shifts, safety-driving education provided by personnel from the subdistrict health-promoting hospital and village health volunteers, as well as the preparation of relief kits and flood assistance by the Na Prathat Subdistrict Administrative Organization. However, the area still faces problems such as traffic accidents due to narrow roads and lack of street lighting, as well as flash floods occurring at night. There are also limitations in budget and personnel for ensuring safety. The research findings highlight the need to develop more effective mechanisms for inter-agency cooperation and emphasize the importance of utilizing technology and encouraging public participation as key components in building sustainable public safety at the subdistrict level.

Keywords: Conditions and Problems, Safety, Public Safety Management

บทนำ

ความสำคัญของความปลอดภัยสาธารณะในประเทศไทย ความปลอดภัยสาธารณะมีความสำคัญต่อทุกภาคส่วนของประเทศ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป โดยสามารถสรุปความสำคัญ คือ 1) เสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในสังคมที่ปลอดภัยจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างไร้ความกังวลต่อภัยคุกคามต่าง ๆ เช่น อาชญากรรมและอุบัติเหตุ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของประชาชน งานวิจัยของ World Health Organization (WHO, 2022) ระบุว่า ความปลอดภัยในสังคมมีผลโดยตรงต่อภาวะความเครียดและภาวะซึมเศร้าของประชากร หากประชาชนรู้สึกปลอดภัย จะมีระดับความสุขที่สูงขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) กระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ พื้นที่ที่มีความปลอดภัยสูงมักเป็นจุดหมายปลายทางของนักลงทุนและนักท่องเที่ยว ซึ่งช่วยส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ข้อมูลจาก World Economic Forum (WEF, 2023) ชี้ให้เห็นว่า ประเทศที่มีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ดี จะได้รับการลงทุนจากต่างประเทศมากกว่าประเทศที่มีปัญหาด้านอาชญากรรมและความไม่สงบ ในประเทศไทยเอง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2566) รายงานว่า ประเทศไทยสูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยวกว่า 15% ต่อปี เนื่องจากปัญหาด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว หากสามารถพัฒนามาตรการรักษาความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จะช่วยให้ภาคการท่องเที่ยวเติบโตอย่างต่อเนื่องและเสริมสร้างรายได้ของประเทศ 3) การลดภาระของหน่วยงานภาครัฐ หากมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ดี จะช่วยลดภาระของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและระบบสาธารณสุข ข้อมูลจาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2566) ระบุว่า คดีอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้เกิดภาระทางงบประมาณกว่า 10,000 ล้านบาทต่อปี ในการดำเนินการสอบสวน ควบคุมตัว และดำเนินคดีผู้กระทำความผิด หากสามารถป้องกันปัญหาตั้งแต่ต้นทาง 4) การเสริมสร้างภาพลักษณ์ของประเทศใน

ระดับสากล ประเทศที่มีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวดและมีประสิทธิภาพ จะได้รับความเชื่อมั่นจากต่างประเทศ United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC, 2023) รายงานว่า ประเทศที่มีอัตราอาชญากรรมต่ำและการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็ง จะสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้มากกว่าประเทศที่มีปัญหาด้านความมั่นคงทางสังคม

สำหรับประเทศไทย การศึกษาการจัดการด้านการรักษาความปลอดภัยสาธารณะของตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี ตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่ที่มีการเติบโตทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้ประชากรมีความหลากหลายมากขึ้น และเกิดการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรมและการค้าขาย การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อความมั่นคงปลอดภัยของชุมชน ทั้งในด้านอาชญากรรม อุบัติเหตุจราจร และภัยพิบัติ จากข้อมูลปี 2567 พบว่าอาชญากรรมในตำบลหน้าพระธาตุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ตามการขยายตัวของชุมชนและเศรษฐกิจ โดยมีจำนวนคดีอาชญากรรมที่ได้รับการบันทึกไว้ 48 คดี (สถานีตำรวจพนสนิมคม, 2568) นอกจากนี้ อุบัติเหตุจราจรยังเป็นปัญหาสำคัญ โดยในปีเดียวกันมีอุบัติเหตุจราจรเกิดขึ้น 31 ครั้ง ซึ่งมักเกิดขึ้นในจุดที่มีการจราจรหนาแน่นหรือขาดระบบควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ในด้านภัยพิบัติ การศึกษานี้ใช้ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับเหตุการณ์ภัยพิบัติในอดีต ซึ่งครอบคลุม อุทกภัย วาดภัย อัคคีภัย และแผ่นดินไหว ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่ามีแนวโน้มที่ภัยพิบัติเหล่านี้จะเกิดขึ้นบ่อยขึ้นในอนาคต การจัดการด้านการรักษาความปลอดภัยสาธารณะในปัจจุบันยังมีช่องว่างที่ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามที่เพิ่มขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัจจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การจัดการและข้อเสนอแนะด้านการรักษาความปลอดภัยสาธารณะของตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารจัดการต่อการป้องกันปัญหาด้านความปลอดภัยสาธารณะ ซึ่งจะเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ โดยสามารถช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและลดความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในระยะยาว และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี ได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษา สภาพ และปัญหาการจัดการความปลอดภัยสาธารณะของตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร: องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจภูธร ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่กู้ชีพ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และประชาชนในตำบลหน้าพระธาตุ
2. ขอบเขตด้านพื้นที่: ตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี
3. ขอบเขตด้านเวลา: ศึกษาระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน พ.ศ. 2568

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีความปลอดภัยสาธารณะ

ความปลอดภัยสาธารณะ หมายถึง สภาวะที่ประชาชนในสังคมสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัยจากภัยอันตรายหรือความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เช่น อาชญากรรม อุบัติเหตุภัยธรรมชาติ หรืออุบัติเหตุทางเทคโนโลยี โดยที่ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงเหล่านี้ ซึ่งมักจะรวมถึงการบังคับใช้กฎหมาย การจัดการบริการฉุกเฉิน การเตรียมความพร้อมในกรณีที่เกิดภัยพิบัติ และการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากภัยต่าง ๆ (National Research Council, 2004)

James F. Pastor (2006) กล่าวว่า ความปลอดภัยสาธารณะ (Public Safety) เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องประชาชนจากภัยอันตรายและลดความเสี่ยงในสังคม ซึ่งศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ (1) อาชญากรรม (Crime) (2) อุบัติเหตุจราจร (Traffic Accidents) และ (3) ภัยพิบัติ (Disaster Management) รายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญากรรม Ronald V. Clarke (1995) เป็นนักอาชญาวิทยาคนสำคัญที่พัฒนาแนวคิดนี้ โดยเสนอว่าการก่ออาชญากรรมเป็นผลจาก โอกาส มากกว่าปัจจัยทางสังคมหรือชีวภาพ ดังนั้น การลดโอกาสในการก่ออาชญากรรมสามารถช่วยลดอัตราอาชญากรรมได้ หลักการสำคัญของทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมควรมุ่งเน้นที่การออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อทำให้การก่ออาชญากรรมยากขึ้น มีความเสี่ยงมากขึ้น และมีผลตอบแทนต่ำลง

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอุบัติเหตุจราจร ทฤษฎีสามเหลี่ยมความปลอดภัยทางถนน (Haddon's Matrix) ทฤษฎีของ William Haddon Jr. (1980) หรือที่เรียกว่า Haddon's Matrix เป็นหนึ่งในแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจราจร โดย Haddon เป็นนักวิทยาศาสตร์ด้านระบาดวิทยาของอุบัติเหตุ และเป็นบุคคลสำคัญในด้านความปลอดภัยทางถนน Haddon's Matrix อธิบายว่า อุบัติเหตุจราจรเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดจากปัจจัยสามด้านหลัก ได้แก่ มนุษย์ ยานพาหนะและอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อม

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภัยพิบัติ ทฤษฎี วัฏจักรการจัดการภัยพิบัติ (Disaster Management Cycle) ถูกพัฒนาโดย National Governors Association (NGA) ในปี 1979 โดยเสนอว่าการจัดการภัยพิบัติควรเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อช่วยลดผลกระทบและฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ หลักการสำคัญของแนวคิดนี้ คือ การจัดการภัยพิบัติเป็น กระบวนการต่อเนื่อง (Ongoing Process) ควรมีการดำเนินงานใน ทุกระยะของภัยพิบัติ ไม่ใช่เพียงแค่การตอบสนองเมื่อภัยเกิดขึ้น และต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ เอกชน ชุมชน และองค์กรระหว่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 7 คน ประกอบด้วย องค์กรบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจภูธร ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่กู้ชีพ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และประชาชนในตำบลหน้าพระธาตุ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) การเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key

Informants) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ผลการศึกษจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1. สภาพการจัดการความปลอดภัยสาธารณะ

1) การจัดการความปลอดภัยสาธารณะ

1.1) อาชญากรรม การจัดการด้านอาชญากรรมในตำบลหน้าพระธาตุโดยภาพรวมถือว่าค่อนข้างดี ชุมชนมีความสงบเรียบร้อย เหตุการณ์อาชญากรรมรุนแรงเกิดขึ้นน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเล็กน้อย เช่น การทะเลาะวิวาท หรือปัญหาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นบางกลุ่ม ซึ่งยังเป็นเรื่องที่ต้องเฝ้าระวัง การจัดการที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การจัดเวรยามโดยชุมชน การแจ้งข่าวผ่านกลุ่มไลน์ของชาวบ้าน บางหมู่บ้านมีการติดตั้งกล้องวงจรปิด และการเฝ้าระวังโดยอาสาสมัครและผู้นำชุมชน ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวไว้ว่า

“หมู่บ้านไม่มีปัญหาอาชญากรรมร้ายแรง เนื่องจากชาวบ้านช่วยกันสอดส่องดูแลผ่านกลุ่มไลน์ของหมู่บ้าน หากพบสิ่งผิดปกติก็สามารถแจ้งเตือนกันได้ทันที” (อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2568)

ภาพที่ 1 แสดงจุดการจัดการความปลอดภัยสาธารณะ อาชญากรรม

1.2) อุบัติเหตุจราจร การจัดการอุบัติเหตุจราจรยังมีความท้าทาย เนื่องจากสภาพถนนในบางหมู่บ้านมีความแคบ ไม่มีทางเท้า และบางจุดไม่มีไฟส่องสว่าง ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย โดยเฉพาะในช่วงกลางคืนหรือช่วงเทศกาล การจัดการที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น การติดตั้งไฟถนนในบางจุดโดย อบต. การสร้างลูกกระนวดเพื่อลดความเร็ว การรณรงค์ขับขี่ปลอดภัยโดย รพ.สต. และ อสม. และการทำป้ายเตือนและประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวไว้ว่า

“เคยเกิดอุบัติเหตุเด็กขี่รถจักรยานยนต์ชนกันบ่อยครั้งบริเวณสี่แยกบ่อชิง เนื่องจากถนนบริเวณนั้นค่อนข้างแคบและไม่มีไฟส่องสว่าง ทำให้มองเห็นไม่ชัด” (สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2568)

1.3) ภัยพิบัติ ด้านภัยพิบัติ ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นบ่อยในพื้นที่ คือ น้ำท่วม โดยเฉพาะในฤดูฝน น้ำมักจะท่วมอย่างรวดเร็วในบางพื้นที่ใกล้คลองหรือพื้นที่ลุ่มต่ำ ทำให้ต้องมีการอพยพชาวบ้านออกจากพื้นที่อย่างเร่งด่วน การจัดการที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การจัดตั้งจุดอพยพในวัดหรือโรงเรียน การแจ้งเตือนล่วงหน้าผ่านหอกระจายข่าวหรือกลุ่มไลน์ อบต. และ อปพร. จัดทีมช่วยเหลือ แจกถุงยังชีพ และการสำรวจพื้นที่เสี่ยงและซ่อมแซมระบบระบายน้ำ ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวว่า

“น้ำท่วมในพื้นที่ที่มักเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยไม่ทันตั้งตัว เช่นในปี 2567 ที่น้ำท่วมในช่วงกลางดึกทำให้ชาวบ้านต้องรีบช่วยกันอพยพ” (สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2568)

2. ปัญหาการจัดการความปลอดภัยสาธารณะ

1) ปัญหาหลักของการจัดการความปลอดภัยสาธารณะในตำบล

1.1) อาชญากรรม ผู้ให้ข้อมูลหลายรายระบุว่า ปัญหาหลักของการจัดการอาชญากรรมคือ การขาดเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำตำบลอย่างเพียงพอ และการลาดตระเวนไม่ต่อเนื่อง ทำให้เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นจริง มักไม่สามารถเข้าถึงได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับ เด็กและเยาวชนที่รวมกลุ่มมั่วสุมและเสพยา ซึ่งแม้จะเป็นที่รับรู้ของชุมชน แต่ยังไม่มีความมาตรการที่ชัดเจนในการแก้ไข ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวว่า

“กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจมีจำนวนจำกัด และไม่เพียงพอต่อความต้องการในการดูแลความปลอดภัยของประชาชนในระดับตำบล อีกทั้งเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินหรือมีการแจ้งเหตุ เจ้าหน้าที่ตำรวจมักต้องเดินทางมาจากที่ทำการสถานีตำรวจประจำอำเภอ ซึ่งอยู่ห่างจากพื้นที่ ทำให้ใช้ระยะเวลาในการตอบสนองค่อนข้างนาน” (ประชาชนในตำบลหน้าพระธาตุ, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2568)

2.1 อุบัติเหตุจราจร ปัญหาหลักในด้านนี้คือ ถนนไม่มีไฟส่องสว่างและไม่มีป้ายเตือนชัดเจน โดยเฉพาะบริเวณใกล้ทางโค้งหรือแยก อีกทั้งยังมี พฤติกรรมการขับขี่ที่ไม่ปลอดภัยของคนในชุมชน เช่น การไม่สวมหมวกกันน็อก การดื่มแล้วขับ และขับเร็วในชุมชน ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวว่า

“ตอนกลางคืน ถนนบริเวณโค้งสี่แยกบ่อชิงมีตมมาก เพราะไม่มีไฟส่องสว่าง ทำให้มองทางไม่ชัดและอันตรายต่อคนที่ขับรถผ่านมา จุดนี้เคยเกิดอุบัติเหตุหลายครั้งแล้ว” (เจ้าหน้าที่กู้ชีพ, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2568)

ภาพที่ 2 แสดงจุดปัญหาการจัดการความปลอดภัยสาธารณะ (อุบัติเหตุจราจร)

3.1) ภัยพิบัติ ในกรณีของภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วมและลมพายุ ปัญหาหลักคือ การเตือนภัยไม่ทั่วถึง และไม่มีระบบแจ้งเตือนที่เป็นมาตรฐาน รวมถึง การขาดเครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วยเหลือเบื้องต้น ที่เพียงพอสำหรับชุมชน ทำให้เมื่อเกิดเหตุขึ้น ประชาชนต้องรอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกเป็นหลัก ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวว่า

“เวลาน้ำท่วมที่ไร รถเข้าออกไม่ได้เลย ถนนถูกตัดขาด ไม่มีหน่วยงานไหนเข้ามาช่วยเหลือ ต้องพากันช่วยเหลือกันเองภายในหมู่บ้าน เช่น พากันย้ายของ ย้ายคนแก่ หรือช่วยดูแลกันตามกำลังที่มี อยากให้มีการวางแผนล่วงหน้า” (ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2568)

2) อุปสรรคสำคัญที่ทำให้การจัดการความปลอดภัยสาธารณะ

2.1) อาชญากรรม อุปสรรคสำคัญคือ การขาดแคลนบุคลากรด้านความปลอดภัยโดยเฉพาะ ตำรวจประจำพื้นที่ อีกทั้ง ชุมชนไม่กล้าแจ้งเบาะแสหรือให้ข้อมูลเพราะเกรงกลัวภัย รวมถึง ขาดระบบกล้องวงจรปิดที่ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยง ซึ่งเป็นสาเหตุให้การป้องกันและติดตามอาชญากรรมทำได้ยาก ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวว่า

“ในหมู่บ้านยังไม่มีติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) เลย ทำให้ตอนกลางคืนที่ถนนมืด ๆ ไม่สามารถรู้ได้ว่าใครเข้าออกบ้าง บางครั้งก็รู้สึกไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะเวลาเกิดเหตุอะไรขึ้น ก็ไม่มีหลักฐานไว้ตรวจสอบ” (ประชาชนในตำบลหน้าพระธาตุ, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2568)

2.2) อุบัติเหตุจราจรอุปสรรคที่พบคือ ถนนหลายสายยังขาดการปรับปรุง เช่น ไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างป้ายเตือน หรือทางม้าลาย ขณะเดียวกัน การรณรงค์เรื่องความปลอดภัยทางถนนยังไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะกับกลุ่มเด็กและเยาวชน อีกทั้ง การบังคับใช้กฎหมายยังไม่เข้มงวด ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวว่า

“ช่วงเวลาเลิกเรียนจะมีรถจำนวนมาก ทั้งรถผู้ปกครอง รถนักเรียน และรถที่สัญจรผ่านไปมา ทำให้การจราจรติดขัดและวุ่นวายมาก อีกทั้งยังไม่มีเจ้าหน้าที่จราจรมาช่วยอำนวยความสะดวกหรือดูแลความปลอดภัยเลย เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ” (สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2568)

2.3) ภัยพิบัติ อุบัติเหตุสำคัญคือ ขาดระบบเตือนภัยและแผนรับมือภัยพิบัติที่ชัดเจน อีกทั้งหน่วยงานในพื้นที่มีงบประมาณและทรัพยากรจำกัด ทำให้ไม่สามารถเตรียมการหรือฟื้นฟูได้ทันเวลา รวมถึงการประสานงานในกรณีฉุกเฉินยังไม่เป็นระบบ ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวว่า

“ในช่วงที่มีพายุหรือฝนตกหนัก ยังไม่มีแผนรับมือที่ชัดเจนในหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านหลายคนไม่รู้ว่าต้องทำอะไร ควรอพยพไปที่ไหน หรือใครเป็นผู้รับผิดชอบดูแล คนส่วนใหญ่ต้องตัดสินใจกันเอง ซึ่งอาจเสี่ยงต่อความปลอดภัย” (เจ้าหน้าที่กู้ชีพ, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2568)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง สภาพ และปัญหาการจัดการความปลอดภัยสาธารณะของตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่สามารถยกระดับความปลอดภัยของประชาชนได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในด้านการจัดการอุบัติเหตุจราจร การเฝ้าระวังอาชญากรรม และการเตรียมความพร้อมด้านภัยพิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotter (1996) ว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและขับเคลื่อนให้เกิดความร่วมมือในระดับท้องถิ่นได้

1. สภาพการจัดการความปลอดภัยสาธารณะของตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จากผลการสัมภาษณ์พบว่า การจัดการความปลอดภัยสาธารณะในตำบลหน้าพระธาตุ มีรูปแบบการจัดการที่อิงกับ “การมีส่วนร่วมของชุมชน” (Community-based Safety) อย่างชัดเจน โดยประชาชนมีบทบาทสำคัญในการดูแลความปลอดภัยขั้นพื้นฐาน เช่น การจัดเวรยามกลางคืน การใช้กลุ่มไลน์แจ้งข่าวสาร และการแจ้งเบาะแสผ่านช่องทางที่ไม่เป็นทางการ แต่เข้าถึงได้รวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Ostrom (1990) ว่าการจัดการทรัพยากรร่วมอย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยกลไกความร่วมมือจากภาคประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก ในมิติของอาชญากรรม พบว่าไม่มีเหตุร้ายแรงเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการเฝ้าระวังในระดับชุมชนและความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “ความปลอดภัยเชิงสังคม” (Social Cohesion and Safety) ที่ระบุว่าชุมชนที่มีปฏิสัมพันธ์และความไว้วางใจกันสูง มักมีระดับอาชญากรรมต่ำกว่าในด้านอุบัติเหตุจราจร ปัญหาหลักคือถนนในพื้นที่แคบ ไม่มีไฟส่องสว่าง และเป็นจุดเสี่ยงที่มักเกิดอุบัติเหตุ โดยเฉพาะบริเวณสี่แยกบ่อชิง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านกายภาพของพื้นที่ที่ยังต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม แม้จะมีการรณรงค์และให้ความรู้จากหน่วยงานสาธารณสุข เช่น รพ.สต. และ อสม. แต่ก็ยังไม่สามารถลดพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นได้ทั้งหมด ในส่วนของภัยพิบัติ โดยเฉพาะน้ำท่วม พบว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเฉียบพลัน โดยมีกรณีน้ำท่วมกลางดึกในปี 2567 ที่ต้องอพยพผู้สูงอายุขึ้นไปพักที่วัด ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของชุมชนในการปรับตัวและให้ความช่วยเหลือกันเองอย่างรวดเร็ว และมี อบต. เป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนด้านถุงยังชีพและการกระจายทรัพยากรพื้นฐานได้อย่างทันท่วงที

2. ปัญหาการจัดการความปลอดภัยสาธารณะของตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แม้ว่าการจัดการในภาพรวมจะมีลักษณะเชิงรุก แต่ยังคงมีปัญหาในหลายด้านที่สะท้อนถึงข้อจำกัดเชิงโครงสร้างและทรัพยากร เช่น อุปกรณ์และงบประมาณไม่เพียงพอ โดยเฉพาะกล้องวงจรปิดและแสงสว่างในพื้นที่เสี่ยง ซึ่งทำให้การป้องกันเหตุเป็นไปอย่างจำกัด การสื่อสารและการประสานงานระหว่างหน่วยงานยังไม่เป็นระบบชัดเจน โดยเฉพาะในกรณีของเหตุฉุกเฉินที่ต้องการการตอบสนองอย่างรวดเร็ว ขาดกลไกติดตามผลหรือ

ประเมินประสิทธิภาพมาตรการ เช่น การรณรงค์ด้านความปลอดภัยทางถนนหรือภัยพิบัติ แม้จะมีการจัดกิจกรรมเป็นช่วง ๆ แต่ยังคงขาดการต่อยอดในระยะยาว

จากประเด็นปัญหาเหล่านี้ สะท้อนแนวคิดของ Kapucu & Garayev (2008) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการจัดการภัยพิบัติหรือความปลอดภัยในระดับท้องถิ่นจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีการสร้างระบบ “การกำกับติดตาม” (Monitoring) และ “การเรียนรู้ร่วมกัน” (Collective Learning) ซึ่งเป็นสิ่งที่ยังขาดในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการดูแลความปลอดภัย ควรมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดเพิ่มเติมในจุดเสี่ยงของหมู่บ้าน และติดตั้งไฟส่องสว่างในบริเวณที่เกิดอุบัติเหตุบ่อย เช่น บริเวณสี่แยกบ่อชิง เพื่อป้องกันเหตุที่อาจเกิดขึ้น โดยควรบูรณาการความร่วมมือระหว่าง อบต., ตำรวจ, และภาคเอกชนในท้องถิ่น

1.2 พัฒนากลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ ควรจัดทำแผนความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน อบต. รพ.สต. อสม. ตำรวจ และจิตอาสาให้มีความชัดเจนมากขึ้น พร้อมทั้งซ้อมแผนการรับมือเหตุฉุกเฉิน เช่น น้ำท่วม หรืออุบัติเหตุจากรถ

1.3 จัดอบรมและรณรงค์อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการให้ความรู้ด้านความปลอดภัย เช่น การขับขี่ปลอดภัยแก่เยาวชนโดยเน้นเชิงปฏิบัติ และจัดเป็นกิจกรรมต่อเนื่องทุกปี เช่น ก่อนเทศกาลสงกรานต์ หรือปีใหม่

1.4 พัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครในชุมชนให้มีบทบาทมากขึ้น ควรสร้างทีมอาสาสมัครด้านความปลอดภัยสาธารณะที่มีโครงสร้างชัดเจน เช่น ทีมเวรยามกลางคืน หรือทีมช่วยเหลือภัยพิบัติ พร้อมการฝึกอบรมพื้นฐานให้กับสมาชิกในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดการความปลอดภัยสาธารณะเชิงเปรียบเทียบในหลายตำบล เพื่อให้เห็นถึงแนวทางหรือรูปแบบที่ประสบความสำเร็จ และสามารถประยุกต์ใช้ข้ามพื้นที่ได้

2.2 ศึกษาบทบาทของเยาวชนและกลุ่มเสี่ยงในการสร้างความปลอดภัยในชุมชน เนื่องจากจากผลการวิจัยพบว่าอุบัติเหตุจากรถเกิดในกลุ่มวัยรุ่น ควรศึกษาพฤติกรรมและแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมในระดับเยาวชน

2.3 วิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อทดลองรูปแบบการจัดการความปลอดภัย เช่น ระบบเตือนภัยน้ำท่วม, กลุ่มไลน์รายงานเหตุฉุกเฉิน, หรือโครงการ “หมู่บ้านปลอดภัย” และวัดผลในระยะเวลายาวอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). *แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570)*. สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2566). *รายงานสถิติคดีอาญาและผลกระทบงบประมาณที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ.

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8
“ก้าวข้ามขอบเขตความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน”
วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

- สถานีตำรวจพนัสนิคม. (2568). รายงานสถิติคดีอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบ ประจำปี 2568 (เดือน มกราคม - เดือนมีนาคม 2568). ชลบุรี: สถานีตำรวจพนัสนิคม.
- Clarke, R. V. (Ed.). (1995). *Situational crime prevention: Successful case studies (2nd ed.)*. Albany, NY: Harrow and Heston.
- Haddon, W. Jr. (1980). Advances in the epidemiology of injuries as a basis for public policy. *Public Health Reports*, 95(5), 411–421.
- Kapucu, N., & Garayev, V. (2011). *Collaborative decision-making in emergency and disaster management. International Journal of Public Administration*. Retrieved April 10, 2025, From <https://doi.org/10.1080/01900692.2011.561477>
- Kotter, J. P. (1996). *Leading change*. Boston, MA: Harvard Business School Press.
- National Research Council. (2004). *Fairness and effectiveness in policing: The evidence*. Washington, DC: The National Academies
- Ostrom, E. (1990). *Governing the commons: The evolution of institutions for collective action*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Pastor, J. F. (2006). *Security law and methods*. Boca Raton, FL: CRC Press.
- UNODC. (2023). *Annual Report 2023*. United Nations Office on Drugs and Crime.
- World Economic Forum. (2023). *Global Risks Report 2023 (18th ed.)*. Geneva: World Economic Forum.
- World Health Organization. (2022). *Global status report on road safety 2022*. Geneva: World Health Organization.